

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 2. Incarnationis existentia probatur contra Ethnicos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

ARTICULUS II.

Incarnationis existentia probatur contra Eshnicos.

SIc. Iesus Mariæ Filius, sub Augusto natus, & sub Tiberio à Judæis crucifixus, apertè Filium Dei se dixit, hocque comprobavit morum sanctimonia, puritate doctrinæ, innumerisque miraculis, cæcorum oculos, & surdorum aures aperiendo; claudis gressum restituendo, omne morborum genus sanando, mortuos ad vitam revocando, &c. quæ prodigia non nisi insanissimè negari possunt: unde sic adhuc argumentor. Si Iesus ille non fuit verè Dei Filius, fuit hominum scelestissimus, & impostorum improbiissimus, sicque Deus hominum scelestissimis & impostorum improbiissimis blasphemis ac imposturis suffragatus est innumeris prodigiis; quod non nisi impiissimè dici, vel excogitari potest prima consequentiæ pars per se manifesta est; secunda verò demonstratur ex eo, quòd solius Dei sit patrare vera miracula.

2. Si Iesus Mariæ Filius, non fuit verè Filius Dei, religio christiana purum hominem, eumque impostorum improbiissimum, tamquam Deum reveretur & colit, & ita non est sancta & divina, sed impia & execranda religio. At sanctam & divinam esse nemo sanæ mentis negare potest religionem illam, quam piscatores duodecim per totum orbem, ipso toto orbe reluctante, propagarunt; quæ tot miraculis confirmata est; profligavit vitia, virtutesque omnes, à terra jam per tot sæcula exules, reduxit, toti hominibus sanctitate & doctrina insignibus floruit; tot hæresum atque persecutionum procellis non succubuit; tot utriusque sexus omniumque ætatum Martyrum myriades habuit, qui bona omnia amittere, tormenta gravissima pati, mortemque crudelissimam obire maluerunt, quàm doctrinam sensibus adversam, & creditu difficillimam, deserere; illam, inquam, religionem, quæ vitia omnia damnat; commendat virtutes omnes; tam dignè de Deo sentit, tam sibi in doctrina sua constat, tanta sapientia, membrorumque consensione regitur, tanto divinæ gloriæ zelo ardet, tot utriusque sexus homines habet omni virtutum ac præsertim rerum omnium temporalium contemptus & perfectæ continentiæ laude commendabiles, &c. Ergo Iesu Mariæ Filius, sub Augusto natus, sub Tiberio mortuus, qui propria virtute à mortuis suscitatus, purgatione peccatorum nostrorum facta, *sedet ad dexteram maiestatis in excelsis*, est verus Filius Dei, adeoque Filius Dei verè incarnatus est.

Obijcies 1. Si Filius Dei incarnatus est, Deus mutatus est; sed implicat Deum mutari. Ergo, &c. *R.* dist. seq. maj. Deus mutatus est, si per to mutari, intelligitur præcisè, transire de contradictorio in contradictorium, seu acquirere novam aliquam denominationem, novum aliquod esse, quod antea non habebatur, Concedo seq. maj. nam revera Filius Dei incarnando se, transit à non esse hominem ad esse hominem; acquisivit novam denominationem intrinsecam homini, seu novum esse intrinsecum hominis, quo carebat ante incarnationem. Deus mutatus est, si per to mutari, intelligitur idem, ac per to perfici, vel deteriorari, melius, vel pejor fieri, Neg. seq. maj. Nam ut rectè ait sanctus Leo in epistola ad Flavianum Constantinopolitanum, *Nativitas temporalis (Filius Dei) nativitati divine sempiternæ (eiusdem Filius Dei) nihil minuit, nihil contulit.* Et inferiùs: *Assumpsit (Dei Filius) formam servi sine sordè peccati, humana augens, divina non minuens:* unde canit Ecclesia: *Mirabile mysterium declarat hodie, innovantur naturæ, Deus homo factus est, id quod fuit permansit, & quod non erat, assumpsit.* Ad minorem *R.* quòd implicat Deum mutari in secundo sensu, non in primo.

At inquires. Etiam præcisè transire de contradictorio in contradictorium, dicit essentialiter in eo, qui transit, vel limitationem, vel indigentiam, vel inconstantiam, vel potentiam passivam & passionem,

vel dependentiam aliquam, vel perfectibilitatem, vel denique deteriorabilitatem. Ergo tam implicat, quòd Deus mutetur in primo sensu, quàm in secundo. *R.* neg. ant. quoad omnes partes, si sumatur universaliter, ut hic sumitur.

Itaque, quòd Deus de non homine factus sit, & quidem intrinsecè homo, 1. non arguit in eo limitationem: neque enim, ut homo fieret, necesse fuit, ut esset in aliqua ratione finitus, aut de novo in aliqua ratione finiretur, atque tam est illimitatus in omni genere perfectionis, postquam homo factus est, quàm ante: nam ut ait sanctus Augustinus epist. 2. ad Volusianum, *Magnitudo virtutis ejus ... nullas in angusto sentit angustias.*

2. Non dicit in eo indigentiam: nam ut homo fieret, non oportuit eum egere, sed satis fuit, ut nos egeremus; nec homo factus est, quia egebat, sed quia nos egebamus: ut enim ait S. Leo in epist. 2. ad Pulcheriam Augustam: *Nisi novus homo, factus in similitudinem peccati, nostram susceperet vetustatem ... naturamque sibi nostram, solus à peccato liber, uniret sub iugo diaboli, generaliter teneretur humana captivitas.*

3. Non arguit in eo inconstantiam: nam gravissimas ob causas ab æterno decrevit assumere naturam humanam, quam in tempore assumpsit, & semel assumptam nunquam relinquit, ut relicurus est.

4. Non arguit in eo potentiam passivam, aut passionem. Nam 1. Deus factus homo non est, recipiendo in se humanitatem, sed eam sibi assumendo, & uniendo substantialiter, nec humanitas inhæret Deo Verbo, aut ei inexistit tamquam formæ subjecto, sed solum ei incumbit ut supposito suo. 2. Humanitas non est unita Deo Verbo per agentis alicujus actionem, in eo receptam, sed quia producta est, concurrente beata Virgine, & producta conservatur à tribus personis divinis dependente à proprietate relativa Dei Verbi, eam sustinente formaliter: quare humanitas assumpta, Deo Verbo unita est per actionem in ea tantum receptam. Igitur incarnari & uniri humanitati, non magis arguit in Deo Verbo potentiam passivam, & passionem, quàm amari ab hominibus, in eo potentiam passivam, & passionem importat; nec respectu Dei Verbi est pari physicè, sed solum grammaticaliter, seu voce tenuis, & secundum loquendi modum.

5. Non arguit in eo dependentiam. Nam 1. Deus Verbum non dependet ab humanitate, sed ipsa humanitas dependet à Deo Verbo, tamquam producente ac conservante ipsam per suam omnipotentiam, & suppositante ac terminante illam per suam proprietatem relativam. 2. Deus Verbum non dependet ab aliquo agente extrinseco, cujus virtute & actione, in ipso recepta, sive volens sive non, uniatur humanitati, ut facile intelligitur ex modò dictis.

6. Non arguit in eo perfectibilitatem, aut deteriorabilitatem: ut enim aliquid transeat de contradictorio in contradictorium, sufficit ut acquirat novum aliquod esse, sive per illud perficiatur, aut deterioretur, sive non. Porro Deus Verbum non perficitur per humanitatem, quam assumpsit: cum enim sit infinite perfectum, & omnem entis plenitudinem in se contineat, non potest substantialiter augeri, magisque perfici accessione cujuscumque naturæ creatæ: unde, ut S. Thomas ait quæst. de unione Verbi incarnati, art. 1. ad 9. Verbum incarnatum, non est amabilius, quàm fuerit ante incarnationem, quamvis sit amabile secundum aliam rationem. Sicut incarnatio, inquit, nihil bonitatis adjicit ad personam divinam (Verbi) & ita nihil adjicit ei diligibilitatis: unde persona Verbi incarnati non est plus diligenda, quàm persona Verbi simpliciter, licet sit secundum aliam rationem diligenda; quæ tamen ratio sub universali bonitate Verbi comprehenditur.

Deus igitur Verbum non perficitur per humanitatem, quam assumpsit; sed neque per eam deterioratur; illam assumendo nullam perfectionem amisit: ut enim ait sanctus Leo epistola ad Julianum Episcopum Coensem: *Quod deitas est, caro non minuit* (sicut

(sicut quod carnis est, deitas non perimit: idem & sempiternus ex Patre, & temporalis ex matre, in sua virtute inviolabilis, in nostra infirmitate passibilis: in deitate Trinitatis cum Patre & cum Spiritu sancto unius ejusdemque natura . . . ut idem esset dives in paupertate omnipotens in abiectione, impassibilis in supplicio immortalis in morte: nec enim Verbum aut in carnem, aut animam aliqua sui parte conversum est, cum simplex & incommutabilis natura deitatis tota sit semper in sua essentia, nec damnum sui recipiens, nec augmentum. Quae omnia uno verbo comprehendit sanctus Augustinus in epistol. I. ad Volusianum, dicendo: Homo Deo accessit, non Deus a se recessit.

At inquit. Si Deus incarnatus est, & quidem in utero beatae Virginis, ita ut beata Virgo verè dicatur & sit mater Dei; certè dependet à beata Virgine, tamquam à causa. *R.* Deum Verbum à beata Virgine tamquam à causa dependere, non secundum se, & secundum divinitatem, sed tantum secundum humanitatem, quam assumpsit in utero, & ex substantia beatae Virginis; actio enim beatae Virginis recepta fuit, non in divinitate, aut personalitate Verbi, sed in sola natura humana, ab eo assumpta.

At inquit. Si Deus factus est homo, acquisivit novam perfectionem substantialem: nam esse hominem, essentialiter est quaedam substantialis perfectio. Item Deus factus est moralis, passibilis; adeoque deterior factus est. Item Deus se ipsum exinanivit. Item Deus seipsum vilem reddidit. Item nunc alius est, quam ante fuit. Item nunc potest aliquid, quod ante non poterat, operationes scilicet theandricas exercere.

Ad 1. R. Deum revera per incarnationem acquisivisse, & habere novam perfectionem substantialem, quam ante non habebat formaliter: sed per novam illam perfectionem substantialem non evasit perfectior propter rationem jam allatam. Deus homo factus, perfectus, imò perfectissimus est secundum humanitatem; at non est perfectior secundum humanitatem & divinitatem simul, quam secundum divinitatem solam. Porro dixi, quam ante non habebat formaliter: quia Deus Verbum perfectionem illam substantialem, quam incarnando se acquisivit, ante incarnationem habebat virtualiter, & eminenter: unde etiam apparere, quare per illam perfectionem perfectius non evaserit.

R. ad 2. Deum factum esse mortalem, passibilem, &c. non secundum se, & divinitatem suam, sed secundum humanitatem assumptam. *Nota.* Deus homo factus, ita secundum humanitatem assumptam, mortalis & passibilis factus est, ut simul secundum se & divinitatem suam immortalis & impassibilis esse perseveraverit, ut dicit S. Leo loco supra citato.

Ad 3. R. Deum Verbum per incarnationem ita seipsum exinanivisse, formam servi accipiendo, ut loquitur Apostolus, ut nihil ei de suprema maiestate aliisve perfectionibus divinis detractum sit atque ita ad infimum gradum descendit, ut supremum non amiseric.

Ad 4. R. neg. Nam si Deus homo factus, vilis est, vel vilis est propter divinitatem; at hoc non: nullatenus enim divinitas immutata est per unionem sui cum natura humana in personalitate Verbi: vel vilis est secundum humanitatem; at hoc non: nam è contra humanitas à Verbo assumpta, omni honore dignissima est, tum propter dona naturalia & supernaturalia quibus cumulatissima est, & de quibus suo loco; tum propter moralem quamdam & moraliter infinitam dignitatem, in eam ex unionem hypostatica refutam: vel denique vilis est propter ipsam incarnationem; at hoc non: nam incarnatio est operum divinorum praestantissimum; cum in eo mirabili prorsus modo elucescant perfectiones divinae, ut ostenditur. Præterea, plurimas, easque gravissimas causas Deus habuit, propter quas rationabiliter ac laudabiliter velle incarnari.

Hæ causæ sunt 1. Ut ex intuitu tantæ misericordiae

Simonet Theol. Tom. II.

diæ & charitatis Dei erga nos, spes nostra erigeretur, & noster erga Deum amor accenderetur maxime. 2. Ut sub fidei iugo facilius ac libentius captivaremus intellectum nostrum, cum Deo nobis, non amplius per Prophetas, sed per Filium suum loquenti credimus. 3. Ut disceremus quanta sit dignitas humanæ naturæ, ne eam inquinaremus peccato, ut rectè ait S. Augustinus lib. 13. de trinitate cap. 17. *Demonstratum est, inquit, homini, quem locum haberet in rebus, quas condidit Deus; quandoquidem sic Deo conjungi potuit humana natura, ut ex duabus substantiis fieret una persona.*

4. Ne demones auderent se homini præponere, quia incorporei sunt, & honores divinos propter suam immortalitatem affectarent. *Ut superbi illi, inquit sanctus Augustinus, maligni spiritus, qui se ad decipiendum quasi ad adiuvandum medios interponunt, non ideo se audeant homini præponere, quia non habent carnem; & maxime, quia & mori in eadem carne dignatus est Filius Dei, ne ideo ii tamquam deos se colī persuadeant, quia videntur esse immortales.*

5. Ut superbia, in quam homo adeò proclivis est, reprimeretur: *Ut superbia hominis, inquit S. Augustinus, quæ maxime impedimento est inhereatur Deo, per tantam Dei humilitatem redargui posset, atque sanari: discatque homo quàm longè recesserit à Deo.*

6. Ut efficacissima virtutum omnium exempla haberemus. *Quod majus, inquit S. Augustinus, obedientia nobis præberetur exemplum, qui per inobedientiam perieramus, quàm Deo Patri Deus Filius obediens usque ad mortem crucis?*

7. Ut per eam naturam vinceretur diabolus, quam se vicisse gloriabatur. *Perrinebat, inquit S. Augustinus, etiam ad iustitiam, bonitatemque Creatoris, ut per eandem rationalem creaturarum superaretur diabolus, quam se superasse gaudebat, & de ipso genere venientem, quod genus origine vitiatum per unum tenebat universum.*

8. Ut natura humana singulari planè & excellenti modo nobilitaretur, & nobilitate illa; cujus participes sumus omnes, ad morum innocentiam, & virtutum omnium exercitium excitaremur. 9. Ut liberaremur à servitute peccati, condigna pro peccatis nostris divinæ Majestati lætæ exhiberetur satisfactio, &c.

Ad 5. R. Deum incarnatum, alium non esse post incarnationem, quàm ante, eo sensu quòd aut aliquam perfectionem acquisiverit, quàm melior, aut amiserit aliquam, quàm deterior factus sit; sed eò tantum sensu quòd habeat novam denominationem intrinsecam novum esse intrinsecum, vi cuius tamen nec melior est, nec deterior: unde Deus incarnatus, post incarnationem alius est quàm ante, in sensu philosophico tantum, non in sensu vulgari, in quo quis secundum receptum & communem loquendi usum, alius esse dicitur, quia vel melior, vel pejor effectus est.

R. ad 5. Verbum per incarnationem acquisivisse novum operandi modum, eumque perfectissimum, sed quo non evasit perfectius, & potentius: quod enim omnem in se plenitudinem entis complectitur, nullius creatæ perfectioni accessione augeri potest. Potest quidem fieri novo modo perfectum, novo modo bonum & amabile per accessionem perfectionis creatæ: at fieri non potest perfectius, melius, & amabilius. Porro operatio theandrica, vel est complexum ex duplici operatione divina & humana, vel est operatio humana infinitè dignificata per dignitatem infinitam personæ Verbi operantis per humanitatem suam, ut instrumentum conjunctum (supple non solum intellectu, sed etiam propria libertate) adeoque motu proprio libero præditum.

Si primum, Verbum incarnatum exercere posse operationes theandricas, nihil aliud est, quàm posse non solum divinas, sed etiam humanas operationes exercere. At quòd Verbum incarnatum, non solum divinas, sed etiam humanas operationes exercere possit, cum ante incarnationem posset, tantum divinitas, hoc non arguit in eo majorem perfectionem & potentiam; sed solum posse novo modo operari, adeoque

Hh 2 arguit

arguit tantum, illud esse novo modo potens, novo modo perfectum.

Si secundum, non aliud etiam ex eo sequitur, quam quod modò dictum est. Et verò quòd Verbum, quia verè ac propriè suppositum est humanitatis assumptæ, per eam ea ex proprio motu libero operante, verè ac propriè operetur humana, non aliud dicit in illo, quam novum modum operandi; & quòd operationes humanitatis assumptæ infinitè dignificentur ex eo, quòd verè ac propriè operationes sunt Verbi incarnati, hoc arguit infinitam ejus dignitatem, nullum verò perfectionis argumentum in eo importat.

Obj. 2. Si Deus incarnatus est, vel denominatio hominis est ei intrinseca, vel extrinseca tantum, R. esse intrinsecam. *Dices ergo:* Humanitas est intrinseca Deo. R. esse intrinsecam, non inhæsiwè, sicut accidens est intrinsecum subjecto; neque informativè, sicut anima rationalis est intrinseca corpori humano sed compositivè, quatenus ei intimè præsens, cum ei substantialiter unitur.

Itaque denominatio hominis non est extrinseca Deo Verbo, sicut v.g. denominatio visi, vel cogniti, extrinseca est objecto, quod videtur, vel cognoscitur; neque ei tam intrinseca est, quam Petro, v.g. vel Paulo; nam Petrus & Paulus sunt intrinsecè homines per humanitatis identitatem cum persona Petri & Pauli: est tamen ei verè ac propriè intrinseca: humanitas enim assumpta, ei verè ac propriè intrinseca est, quia ei intimè præsens est, atque unita substantialiter, quia cum eo formaliter concurrens ad constituendum unum totum substantiale, quod est ipsa Dei Verbi persona, subsistens duplici natura.

Obj. 3. Si Deus incarnatus est, supplet humanam subsistentiam. Sed hoc implicat. Ergo, &c. R. propriè loquendo, Deum incarnatum non supplere subsistentiam humanam, sed tantum eam impedire, quatenus naturam humanam sibi unitam, ulteriùs complendo substantialiter, impedit ne sit substantia tota & integra per se ipsam. Pro quo, *Nota.* Subsistentia humana est humana natura, tota & integra substantialiter per se: igitur eo ipso subsistentia humana impeditur, quòd impeditur humana natura, ne sit per se tota & integra substantialiter, & impeditur eo ipso, quòd ab alio, ei unito, ulteriùs substantialiter completur, ut patet ex terminis. Verbum autem humanitatem assumptam ulteriùs substantialiter complet, hoc ipso quòd est suum illius suppositum: suppositum enim non potest non esse complementum substantiale naturæ, cujus est suppositum. Præterea, ex humanitate assumpta, & Verbi persona, unitis inter se, resultat homo, qui Deus est. Ergo sicut corpus & anima, cum inter se uniuntur, complentur substantialiter, quia ex illis inter se unitis resultat homo, ita humanitas assumpta, cum unita est personæ Verbi, completa fuit substantialiter, quia ex inter se unitis resultavit homo Deus.

Igitur propriè loquendo, Deus Verbum impedit subsistentiam humanam: impropriè tamen dici potest illam supplere, quatenus sic impedit, ne humanitas, quam assumpsit, sit suppositum, ut ipsum sit suppositum illius. Similiter impropriè dici potest Verbum consumpsisse personam humanam, in quantum naturam humanam sibi substantialiter uniendo, impedit ne esset persona. Ita docet sanctus Thomas in 3. libro sententiarum dist. 5. q. 3. ad 4. *Impropriè dicitur*, inquit, *consumi quod impeditur, ne fiat, & quia persona divina, quæ assumpsit humanam naturam, impedit quod natura humana habeat propriam personalitatem, ideo dicitur consumpsisse personam (humanam) quamvis impropriè.*

Obj. 4. Duo entia per se completa non possunt uniri substantialiter. Sed Verbum & natura humana sunt duo entia per se completa. Ergo, &c. R. dist. maj. Duo entia per se completa non possunt, &c. si utrumque sit per se completum simpliciter, etiam post unionem, Conc. maj. Si unum tantum per se completum sit simpliciter post unionem, Neg. maj. At in unionem Verbi cum natura humana manet quidem Ver-

bum per se completum simpliciter; non enim ulteriùs completur per humanitatem, quam assumpsit: nam nec terminat Verbum, sed è contra ab eo terminatur; unde non ipsa Verbi, sed Verbum illius suppositum est; nec per modum compartis Verbum determinat ad constituendam tertiam aliquam substantiam, cujus Verbum sit pars; sicut corpus humanum per modum compartis compler substantialiter animam rationalem, illam determinando ad constituendum totum aliquod substantiale, cujus partes sunt corpus & anima.

Manet igitur Verbum per se completum simpliciter, etiam post unionem sui cum humana natura. At humanitas assumpta, post unionem illam non est per se completa, nisi secundum quid, nempe in ratione naturæ, quia per unionem illam impeditur, ne sit per se tota & integra substantialiter: unde nunquam fuit nisi secundum quid & in ratione naturæ completa, quia nunquam exiit sine unionem sui cum persona Verbi.

Obj. 5. Ex Verbo & humanitate assumpta non potuit fieri unum per se. Ergo Verbum non potuit fieri homo: homo enim est ens per se non verò aggregatum ex pluribus entibus. Ergo, &c. R. ex Verbo & humanitate assumpta non potuisse fieri unum per se, quod sit tertia quædam substantia resultans ex Verbo & humanitate assumpta, sicut homo v.g. est tertia quædam substantia resultans ex corpore & anima: ita ut sicut homo est in recto corpus & anima unita, ita Christus sit in recto Verbum & humanitas unita: hoc enim repugnare suo loco ostenditur. At ex Verbo & humanitate assumpta potuit resultare unum per se subsistens in duabus naturis, hoc est persona divina habens duas naturas, divinam & humanam, seu Deus homo, qui est Verbum in recto, & humanitas à se invicem infinitè distant. Ergo, &c. R. neg. maj. & prob. ejus. Nam infinitè distantia, qualia sunt Verbum & humanitas, nihilo minus habent inter se proportionem assumptibilis, & potentis assumere substantiam, & potentis sustentare, terminabilis, & potentis terminare; quæ proportio non entitatis quidem sed habitudinis est.

ARTICULUS III.

Incarnationis existentia probatur contra hæreticos.

§. I.

Proferantur Scripturæ testimonia.

PRÆTER loca veteris Scripturæ, quæ contra Judæos allegata sunt, & æquè valent contra hæreticos, habemus in Scriptura nova testimonium Joannis Evang. cap. 1. in quo ait: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Et infra: *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis.* Ex quibus verbis sic ratiocinatur sanctus Leo in sua ad Flavianum epistola: *Unus idemque est verè Dei Filius & verè hominis Filius: Deus per id, quod in principio erat Verbum, &c. homo per id, quod Verbum caro factum est, &c.* Et c. 10. ubi Christus ipse apertè se dicit Deum, & in natura æqualem Deo Patri: *Ego, inquit, & Pater unum sumus.* Quod cum probè intellexissent, qui aderant, Judæi, Christum scilicet verbis illis æqualem se Deo facere, *sustulerunt lapides ut lapidarent eum*, eique interroganti, propter quod opus illum lapidare vellent, responderunt: *De bono opere non lapidamus te; sed de blasphemia; quia tu homo cum sis, faciste ipsum Deum;* quod tamen non negavit Christus; sed è contra confirmavit, quamvis subobscurè, dicendo: *Quem Pater sanctificavit* (substantiali scilicet sanctitate per naturæ suæ communicationem